
NATIONAL LIBRARY OF MEDICINE
1836

Jnpustulas malas morbū quē malum de frācia vulgus appellat que sūt

de genere formicaꝝ: Salubre ꝯsiliū doctoris Cōradi Schellig heydelbergenſ: illustrissimi clemētissimiqꝫ ꝓcipis Philippi Comitis rheni palatini bauarie ducis et electoris: phisici sui expertissimi.

Epistola.

Iacobus vuimphelingus Sletstattensis lectori salutē. Quanuis iusta dei seueritas siue ꝓpter horrendā ꝛ olim inauditam blasphemiaꝫ: siue ꝓpter spurcissimū (quod inualuit) adulteriū aut cetera peccata. p syderꝝ fluxus aliasqꝫ causas morbū quendā quē nostra tēpestate insubres in patriā suā gallos inuexisse lamentant: nō qdem (vt vulgus opinat) nouū: sꝫ supioribus annis tam visū qꝫ egerrime ꝓpessum nostro seculo terris immisit. vt sic miseros mortales rectissime ꝓpter iniquitatē corripiat ex solita tamē pietate et infinita clemētia rebus a se cōditis abstrusas vires indidit qbus peccatori iustas penas expto (post habitis pcipue flagicijs) huāna vicissim idustria feliciter opem ferre possit: vt misericordia iudiciū sup exaltet. ꝛ vnde vulnus est ortū inde prodeat ꝛ medela: Hac spe bona fretus. C. S. D. medicinaꝝ doctor egregiꝰ. vt clarissimo pientissimoqꝫ pricipi suo Philippo Co. rhe. palatino morē gereret: atqꝫ ex fraterna xpiana qꝫ charitate pxīo cuiqꝫ ꝯsuleret: tū ꝓprijs inuētis: tū ex probatissimis antiqssimisqꝫ medicinaꝝ pfessoribꝰ sicut apis argumētosa operosissime ꝯgessit quicqd ad huiꝰ morbi puētōeꝫ curāqꝫ attinere videt. Descripsit etenī quenā sit hec passio: qbus causis oriat: q via intercludi possit et euitari: Preseruans siqdē effinxit regimē in q aperte demōstrat quibus sit vtendū rebus. et q sint cauēda vt hec lurida pestis effugiat. Quā deniqꝫ rōeꝫ aeris: cibi et potus: somni ꝛ vigilie: motus ꝛ qetis. inanitōis repletōisqꝫ hr̄e debeamꝰ: qꝫ affectus ꝛ pturbatōes ab animo sint excludende: Nec opis venerei ꝛ balneaꝝ oblitꝰ est: Adiecit insup curatiuū sanatiuūqꝫ regimē: moderateqꝫ ꝛ salubris diete ordīatissimū tenorē ad res singulas qs paulo ante meminimꝰ accōmodatū: neqꝫ potōeꝫ neqꝫ cyrurgiā ipaꝫ silētio pterijt: Duplici huic pꝯuatiuo ac curatiuo regimi. medicine plurime simplices atqꝫ ꝯposite. necessarieqꝫ ꝛ ad egritudinē hāc curandam idonee. scdꝫ vtrāqꝫ medicie ptē itroserte sūt. At vo regimē ipm nō in pn̄ti solū lāguore vtile ē ꝛ necessariū. verꝫ etiā a mltis variisqꝫ aliis valetudibꝰ pꝯuādi ꝛ curādi doctrinā affert salutareꝫ Quā tu cū leticia suscipe lector Cōrado iugiter grās habiturꝰ imortales. deūqꝫ bn̄dicito q hāc ptātē dedit hoibꝰ a q oīs ē medela. Nā ꝛ de terra medicinā creauit altissimꝰ medicū qꝫ honorari precepit Uale.

Hic p. s. argumentosa

Consiliū breue ꝯtra malas pustulas Que iam apparēt in diuersis regionib⁹: in vtroqȝ hominū sexu.

Has pustulas voco ma-
las: nam cōtagiose sunt: saltē ꝑ contactū immediate vel mediate: Et etiā qa de humoribus sunt malis vt infra: Et scdm auicennam sunt de genere formicaꝝ: Nā scdm eū omne apostema in cute ambulatiuū: latitudinē nō hñs scȝ multā est formica. Et he pustule ambulāt in cute ꝑ totū corpus: qd visus ondit. Ergo sunt de genere formicaꝝ. ¶ Et ois formica aut ē ex colera sola: aut ex colera mixta cū alijs humoribus. Si ex colera sola: hō est dupliciter. vel ex colera naturali: ꝛ sic est formica absoluta ambulatiua: vel ex colera nō naturali ꝑ adustionē: et sic erit formica corrosiua. Si ex colera mixta cum alijs humorib⁹. ꝛ sic erit formica miliaris: que hō sc habet spēs plres: iuxta variā humoꝝ ꝯpositōem cū colera: vt in pūti iam varie formicaꝝ apparent spēs. Et ꝑtim in duplici he pustule apparēt dr̄a. Nā quedā sunt in radice late: et paulatine subtiliādo ꝑcedūt in longū atqȝ rotundū vsqȝ in cuspidē: in q̄ vesicula vel crustula apparet: que scdm auic. thbululle vocanf: idest verrucales formice: Quedā sunt q̄ hñt radicē paruā ac strictā: ꝛ ꝑcedūt in sua eleuatōe in longū ꝛ rotundū vsqȝ ad caput grossi⁹ radice: etiā cū crustula vel vesicula: Et sunt ambulatiue vt vera formica: Et he scdm auicē. vocantur acrubaurod idest porrales formice: Nō ꝙ sint porri vel verruce: sed his sunt similes scdm figurā ꝛ quantitatē. Et scdm guidonē de caulbijaco: et petrū de argelata vocanf ficales et botrales. qa quemadmodū ficus et botri sunt apparentes. Uerum de nominibus non est curādum cum res ipa sit nota. ¶ Fiunt aūt he pustule ex colera nō naturali. alijs humoribus corruptis putridis adustis adiunctis. Ut flegmate melancolia ꝛ sanguine grosso corrupto: ideo tardioris sunt resolutōnis et cure: Et raro simplicia apparent apostemata: sed vt plurimū sunt ꝯposita ex diuersis hu. Uerum hō etiā tempore cum alijs pustulis multiplicaf formica miliaris. Et est pustula vel pustule plures. et apparent in principio in colore et quātitate grani milij. et cum minore citrinitate. qa fiunt ex colera mixta cum flegmate: vel melancolia. Et istē magis ꝯtinenf intus ꝑpter grossitiē materie et sunt cū minore inflamatōe. ꝑp-

ter flegma admixtū ꝛ sunt tardioꝛis resolutionis ratione grossi oris materie:et si eaꝝ aduratur materia ceteris erūt foꝛmicis pe ioꝛes ĭcoꝛrodendo:ꝛ aliquādo ex his plures in vnā ꝯiūgunt et faciūt vlcus putridū corrosiuū cure difficilis.¶ Et ĭ diuersis cor poribus hoꝝ humoꝝ apparet diuersa ꝑmixtio: et ꝓpter multi- tudinē hoꝝ humoꝝ:ꝛ eoꝝ ebullitionē in diuersis locis:et etiam ꝓpter foꝛtitudinē virtutis expellētis multiplicāt ĭ coꝛpoꝛe iste pustule.ꝛ apparēt a pricipio cū aliqua citrinitate postea cū quo dam coloꝛe obscuro.Et sunt cū ardoꝛe punctura ꝛ virulencia fe tida ꝛ senciūt infecti in pricipio doloꝛē capitis.ꝛ magnā graue- dinē:ꝛ doloꝛem in mēbris:maxīe in brachijs ꝛ cruribus:ꝛsudo res habēt copiosos satis fetidos.ꝛ somnū grauem cuꝫ vigilijs multis.¶ Haꝝ pustulaꝝ cause sunt triplices.primitiua scꝫ āīce dēs:ꝛꝯiūcta Causa p̄mitiua est aer nimis calidus hūores adu- rens:ꝛ ad supficiem carnis ꝛ cutis trahens:Aut aer nimis frigi dus hūores ꝯgelās ꝛ adunās:ꝛ sic adputredinem disponens: Aut aer nimis huidus huōres putrescere faciēs:cū ipa huidi- tas mater sit putredinis:aut aer nimis siccus:hu. cuꝫ caliditate acutos ꝛ adustos reddēs:ꝛ etiā aliquod nūc supceleste: quod ē influxus astroꝝ ebullitionē in humoribus causans:Etiā cibaꝛia huōres putrescibiles acutos ꝛ adustos generātia:ꝛ motus ꝛ ex ercitia foꝛcia inoꝛdinata post comestioneꝫ immediate facta: in coꝛpoꝛe huōribus repleto disponūt ad huōꝝ coꝛruptionē. Hec omnia haꝝ possunt esse pustulaꝝ causa pꝛimitiua:Causa āīce- dens sunt huōꝛes adusti acuti putrefacti iam in humano coꝛ- poꝛe multiplicati:Causa coniuncta sunt isti hūoꝛes iam multi- plicati ꝛ incuneati insuperficie carnis ꝛ cutis iam pustulas cau- santes.

b Arum pustulaꝝ ꝯsilium duplici perficitur regimine scꝫ pꝛeseruatiuo ꝛ curatiuo. ¶ Regimen pꝛeseruatiuū existit indebita administra tione sex rerum non naturalium:que p̄tendit ꝙ ma teria haꝛum pustularum non generetur:ꝛ generata quomodo expellatur

De aere

Aer multum calidus est vitandus:quia humoꝛes adurit:ꝛ ad- putredinem disponit:ꝛ ad carnis ꝛ cutis superficiem trahit. Et etiam aer multum frigidus:humoꝛes enim conculcat ꝛ coartat

et sic ad putredinem aptat .ꝛ vitandus est aer multū humidus fetidus ꝛ paludinosus.quia sicut caliditas est putredinis pater ita humiditas mater . et etiam aer multum siccus est vitandus quia cū caliditate reddit humores acutos ꝛ adustos.qui harū pustularꝫ sunt causa. Maxie vitādus est aer veniēs ab infectis.ꝛ etiaꝫ habitacio ꝛ mora cum eis.ꝛ omnia illa que a corporibus eorum sunt tacta.¶ Eligendus est aer tempatus paruꝫ ad frigidum declinans.Et si nō est talis naturaliter.rectificetur cū rebus odoriferis calidis vel frigidis iuxta tempus ꝛ rei dispositionem.¶ Uestes ꝛ alia que in vsu sunt in cista vel capsa cum rebus odoriferis tempatis aromatizentur.

De cibo

Nunc vitanda est omnis repletio etiaꝫ cibarioꝝ bonos generātium humores.quia nunc multitudo humorū in corporibus mala est . Ideo tenui conuenit vti dieta.que in cōplextione calida parum declinet ad frigidum ꝛ humidum.ꝛ in aliis ad temperamentum.¶ Multitudo ferculoꝝ in eadem mensa est vitanda. maxime eoꝝ que inter se in substantia ꝛ ꝯplexione sunt multuꝫ diuersa que ꝛ in digestione erunt diuersa indeꝫ mali generantur hu.vnde male ꝛ diuerse multiplicantur egritudines.Quare non laudantur carnes ꝛ pisces in eadeꝫ mensa comesti.nec lac ꝛ pisces.nec lac ꝛ vinum simul sumpta.nec caseus ꝛ pisces.ꝛ sic de multis aliis.¶ Uitanda sunt cibaria acutos generantia hu. adustos grossos ac putrescibiles.vt cepe alliuꝫ porrum sinapiū eruca.oīa multum salsa.omnes species aromatice multum calide.ꝛ dulcia.que in calida ꝯplexiōe faciliter in coleram ꝯuertūtur.ꝛ multum pinguia vitanda sunt.Et butirum ꝛ oleum quando supercalefiunt in frixorio nocent multum.quia in naturam sulfuris conuertuntur.¶ Caro omniuꝫ animalium in decrepita etate existencium maxime eoꝝ.que calide ꝛ sicce sunt ꝯplexiōis vitanda est.Caro boum.vaccarū .leporum ceruorum antiquoꝝ ꝛ porcorum sallita vel non sallita.ꝛ caro suffumigata.ꝛ omniuꝫ auium in aquis degencium·he omnes dure sunt digestionis. grossum ꝛ melancolicum generant sanguinē.Caro ꝑ assatiōeꝫ multum exiccata. presertim eius crusta.ꝛ caro frixa est vitanda Et sanguis in via cibi qualitercunqꝫ ꝑparatur vitetur. Nā sanguis propria exiens vasa a sua cito alteratur natura: sicut lac ꝛ sperma.¶ Carnes sint edoꝝ vituloꝝ agnorū non partui vicinorum.carnes thauroꝝ iuuenū mutonū.lepoꝝ caprioloꝝ ceruorū

iuuenum pinguium.nō tamen sint in frequenti vsu.quia sang.
generant melācolicum.❡ Ex uolatilibus sint carnes pulloꝝ gal
linaꝝ caponū iuuenū perdicū fasianoꝝ ꝛ aliaꝝ auium in nemo-
ribus ꝛ pratis degentiū. ❡ Caro elixa melior pro nunc est car-
ne multum assata ꝛ exiccata.❡ Carnes p̄parari possunt in esta-
te cum aceto passulato nō multū forti.vel cum agresta vel vino
berberis.vel alijs rebus frigidis ꝛ acetosis. Hyemis tēpore cuꝫ
aceto nō forti.ꝛ speciebus tēperatis.nō multū calidis.Sic ꝛ ea-
rundem carnium brodia p̄parari possunt.❡ Lac cum sit facilis
corruptionis cū alijs nō est sumendū cibis.sed cui placet ꝛ qui
assuetus est eo vti.sumat bonū haustuꝫ calidū de eo mane per
tres horas ante cibū.imponendo modicū de sale vel zuccaro .
❡ Caseus multum vetus ꝛ salsus dure est digestionis. parum
nutrit corruptū generat humorēꝫ:q̄re vitandus. Sit ergo caseꝰ
mediꝰ inter nouū ꝛ veterē. inter mollem ꝛ durum.nō leuis sed
ponderosus.paꝝ salsus.butiro non priuatus. Brodiū ex bono
caseo p̄paratū conceditur.Alia vero cibaria ex caseo facta sunt
minus sana.❡ Oua frixa.ꝛ oua ꝑ assationem multuꝫ indurata
ꝛ oua venti sunt vitanda . Gallinarum oua elixa tremula vel in
aqua fracta sunt bona.ꝛ si nunc cuꝫ agresta sumuntur sunt me-
liora.❡ Pisces ꝛ caseus simul sumpti sunt insani (vt supra) qꝛ
ad colicam disponunt passionem.❡ Frequens vsus pisciū non
squamosorum viscosorum de aqua fetida paludinosa captorū
est insanus.etiam pisces multum salliti ꝛ suffumigati sunt vitā-
di.❡ Pisces meliores sunt squamosi non valde magni. quoruꝫ
caro alba frāgibilis ꝛ nō viscosa est.nec multū grossa.sed sub
tilis.non multū mollis.sed sufficientis duriciei. Et sint pisces
ex aqua recenti petrosa que est in motu capti. Nam de quanto
aqua est mobilior de tanto eius pisces sunt meliores. Pisces
euiscerati cum sale aspergantur.vt ab eis viscositas remoueat᷑.
postea cū vino et aceto elixentur.vel cū bonis et temꝑatis p̄pa-
entur speciebus .aut alijs modis coquantur vt eoꝝ requirit na-
tura. Assati pisces bene nutriunt.sed tarde de stomacho de-
cendunt .quare cū zinzibere sumendi sunt Et ex piscibus lau
dat᷑ trutta timulus lucius parca tremulus menula pressa carpo
etiam alij p̄scriptas habentes condictiones. Cancri dure sunt
digestionis.sed multi nutrimēti et vaporosi.frequens tamē eo-
rum vsus est insanus. Olei seu butiri vsus sit in parua q̄ntita
te.et nō nisi ꝓ condimēto.Et q̄ndo suꝑcalefiunt (vt dictum est)

in frixorio sunt mala multū .quia in naturā sulfuris ꝯuertūtur.
Ex oleis laudatur oleū amigdalaꝝ dulciū oleū sisaminū oleum oliuaꝝ nō vltime maturarū.quod est vnius anni vel parum vltra. Oleum nucuꝫ est vitādū.quia capiti gutturi et pectori est nociuū. Mult⁹ et freqūes vsus ʒuccari vitetur quia opilationē generat.ꝛ in colericis et febricitantibus in colerā ꝯuertit. sic et mellis vsus nocet.quia inflat et in calidis in colerā ꝯuertit Aqua ʒucci vel mellis cū artificialiter et bene ꝯficitur inter ceteras laudabiles eius ṽtutes est etiā abstersiua lenitiua parciū gutturis ꝛ pectoris.ideo multum intussi laudatur. Ab omnibus q̄si fructibus abstinendū est.quia malos ꝛ putrescibiles generāt hūores.ꝛ vaporibus caput replent.vt cerasa pruna bene matura mora celsi matura fraga psica crisomilla ficus dactili. pira ꝛ poma huius anni.quia a vermibus sunt pforata.ꝛ etiam cito putrescunt. Omnes deniq; fructus oleaginosi sunt vitādi quia dure digestionis ꝛ stomachum ledūt. Uia medicine (non nutrimenti) scꝫ ad sitim ꝛ calorem nō naturalem extinguendū post laborem.ꝛ ad refrigerādum sanguinis feruorem.ꝛ ad reprimēdū colere acumen.ꝛ ad excitandū appetitū licet stomachū habentibus calidū vti ante cibū fructibus frigidis acetosis. Ut ribes berberis cerasa acetosa granata acetosa ꝛ muʒa poma arancia pruna mora celsi nō ex toto matura Fructuum ventrem leniēciū (Ut sunt pruna damascena mora celsi presica matura cerasa dulcia poma dulcia vue melones ꝛc̄) vsus ē maioris nocumēti igenerādo putrescibiles ꝛ malos hūores q̄ʒ iuuamitū eoꝝ i leniēdo q̄re ab eis nūc ē abstinēdū .ꝛ maxie a ficubus ꝛ dactilis.quia adcutim malos mouēt hūores.ꝛ prurītū scabiē ꝛ pediculos multiplicāt.ꝛ sudare faciūt.verū cuꝫ amigdalis dulcibus ꝛ nucibus minus sunt mali. Fructus stiptici vt pira coctana sumpta an̄ cibū vētrem ꝯstrigūt .post cibum laxant cōprimēdo cibū.Freqūēs tamē eoꝝ vsus colicā ꝛ dolorē iuncturarū generat.Et cruda gutturi ꝛ pectori nocēt.Meliora sunt cocta post comestionē cū coriādro feniculo vl' carui sumpta.Repmūt enim vapores ad caput ascendentes os stomachi claudendo.
Uue albe mature meliores sunt.ꝛ sint collecte p tres vl' quatuor dies an̄q̄ā comedantur.verum ventrem laxant inflant. ꝛ vesice nocent.propter crudū quē generāt hūorem Uue passe cū arillis comeste stomachū ꝛ epar ꝯfortāt.ꝛ opilationē remouēt.Sine arillis vero comeste ventrem laxant.ꝛ sunt sane ante

vel post cibū sumpte. Passule sunt boni nutrimenti quocunque modo sumant̄ q̄n ante cibū sumunt̄ pectori stomacho inte[illegible] nis ꝛ singulariter epati ꝯpetūt. Amigdale cū zuccaro co[illegible] te vl' recentes. vl' in aqua remollite q̄n digerunt̄ ꝓsunt pectori ꝛ dant bonū nutrimentū. Pinee confecte ꝓsunt pectori cerebro neruis ꝛ impinguant. Auellane parū torrefacte. vel cum zuccaro cōfecte ꝓsunt cerebro ꝛ epati Nuces cū amigdalis comeste sunt tyriaca pisciū. ꝛ virides sunt minus male. Nuces ꝯdite cū boni[illegible] ꝛ t[illegible]mperatis speciebus ꝯfortant stomachū. ꝛ ꝓsunt gutturi p̄sertim succus eaꝝ. Nuces cū ficubus ꝛ ruta ꝛ modico sale añ cibū comeste sunt ꝯtra omē venenū tyriaca

Leguminū corpora sunt vitanda. quia inflant ꝛ capiti nocēt. san. grossum ꝛ melancolicū generant maxime lentes fabe pise

Multus vsus tritici spelte siliginis cū lacte vel sine lacte est vitādus. quia flegmaticos ꝛ viscosos generat hūores qui ad opilationē ꝛ calculū p̄parāt. Uerꝝ certoꝝ leguminū brodia prosunt. vt pisaꝝ ciceꝝ. sunt eni vētris subductiua. deopilatiua. ꝛ vrine ꝓuocatiua. p̄sertim cū radicibus petrosilini vl' speciebꝰ tēperatis p̄parata Fercula ex ordeo p̄parata laudant̄ a medicis p̄ ceteris granis. ꝛ fercula etiā ex riso auena vl' milio p̄parata cū bono brodio vl' lacte amigdalarū valēt. Omnia olera cruda coctis minꝰ sunt sana. Olera ꝯuenictia possunt esse spinacia atriplex endiuia lactuca borago buglossa ꝛ cum bonis brodiis vl' lacte amigdalaꝝ p̄parari debent. Olera icomestione p̄cedāt cetera fercula. Brodiū cauliū ꝛ blete ventrē laxāt sed substātia eoꝝ paꝝ nutrit. ꝛ san. mel'icū ꝛ acutū generat q̄re eorum substātia nō laudat̄. Caloris tp̄e ad extiguendū sitim ꝛ ad excitādū appetitū licꝫ hn̄tibꝰ stomachū nō frigidū vti p modū salaticij i p̄cipio cene i p̄ua q̄ntitate d̄ lactuca endiuia portulaca cicorea boragine buglossa lupulo scabiosa acetosa. ꝛ nūc multū valet fumꝰ terre paꝝ coctus comestus cū aceto nō forti modico sale ꝛ oleo. Et iam in maio. san. a materia adusta acuta ꝛ salsa purgando succus fumi terre. ꝛ absinthij cum lacte caprino vl' vaccio calido sumpti mane multū laudant̄ ita vt sint succi fumi terre ℥. ij. absinthij ℥ j lactis ℥ iij vsq; ad ℥ iiij vl' ℥ v. plus vel minus iuxta dispositionem accipientis. Raphanus est vitādus. quia stomacho nocet. caput vaporibus replet. ideo oculos ledit ꝛ acutos humores generat.

Rape meliores sunt dulces subtilis corticis ꝛ iter radices plus

nutriunt: sed inflant ꝛ eaꝝ inflatio erit minor duꝫ aqua feruida sepe abluunt: visum ꝯfortāt stomacho ꝛ siccis intestinis ꝯferūt cocte cū brodijs bonaꝝ carnium: vel cum butiro: ideo eaꝝ vsus non oio inutilis erit. ¶ Rapunzuloꝝ al's locustaꝝ vsus non insanus est: Nō generant enī malos hūores. Crudi tamen minus sunt sani. ¶ Pastiace napones carothe sunt dure digestionis pauci nutrimēti q̄re via cibi minus sunt vtiles. ¶ Fūgi ꝛ boleti vitādi sunt quocunq; etiā p̄parentur modo. quia malos generant hūores: ꝛ sic malos causant morbos cū pessimis accidentibus. ¶ Sapores ꝛ salse dequanto plus a tempamento distant. vel a natura cibi ꝛ potus de tanto minus est de eis sumendum siue sint calide siue frigide. ¶ Salse vl' sapores tpe caloris sint ex succis frigidis. vt acetosa lactuca alleluia summitate vel prepucijs vitis. ex vino berberis. vino granatoꝝ acetosorum. succo pomi arancie agresta vel aceto non forti passulato id est decoctionis passulaꝝ. Ita accipe aceti lb j passularū ℥ j. coquantur simul parum. fiat colatura. ꝛ acetū ad cōmunem seruetur vsum. ¶ Aceti vsus multum fortis vitetur. quia stomacho epati neruis ꝛ matrici nocet. ꝛ corpus extenuat. ¶ Predictis succis ꝯficiendo salsam potes addere zuccaꝝ puluerem cinamomi vl' zinziberis. ¶ Tempore hyemis possunt sapores ꝛ salse fieri excinnamomo zuccaro ꝛ modico croco cū bono vino. addēdo vt placet de zinzib' vl' galāga vl' nucemuscata modicuꝫ. ¶ Uitandus est panis multū vetus. nouus calidus azimus non fermentatus a furfure oio spoliatus. ꝛ panis adustus. ꝛ p̄sertim crusta eius. ¶ Panis sit de farina boni mūdi frumēti fermentatus. decēter sallitus vnius vl' duoꝝ dieꝝ. ¶ Comestio sine appetitu. ꝛ appetitus sine ꝯmestione nocēt. ¶ Presente iaꝫ naturali i stomacho fame. sine mora notabili. cibus est sumēdus. nō ad saturitatē. sed cū aliquali appetitu ad cibum est abstinēdū. ¶ In presenti dispositione. (vt supra.) tenuis conuenit dieta. que in estate paꝝ declinet ad frigidum ꝛ hūidum in hyeme vero sit temperata.

De potu

Uitandum est vinum nouum: multum vetus. vel multum forte: quia generat humores acutos. ¶ Uina nigra. grossa. dulcia. vina cocta. vina pendula. vina corrupta vitanda sunt. quia opilationes in interioribus generant. ¶ Et omnis potus multum habens de melle. ꝛ vsus ceruisie noue est vitandus. ¶ Aqua cruda turbida aqua mali saporis vitetur.

¶ Vinū sit inter nouū et vetus mediū. q̄ est vnius anni. vel anni cū dimidio. vel parū vltra. Sit albū claꝝ. vel aurei coloris. q apud medicos rubeus dicit. Et si fuerit forte lymphetur prius cū aqua cocta p. ij. vel. iij. horas.

¶ Vina fortia multū. vel vina artificialiter cū rebus aromaticis calidis ꝯfecta. que via medicine ꝓ mēbroꝝ ꝛ ꝟtutis cōfortatōe sumunt: debent sumi: nō in magna q̄ntitate. a principio prandij vel cene. nō vacuo tñ stomacho. Sed modico cibo p̄cedente. ¶ Potus cū cibo est sumēdus. ita vt nūc paꝝ comedat. ꝛ postea parū bibat. ita vt cibi ꝛ potus bona fiat ꝑmixtio. ¶ Et potꝰ nō sit in magna quātitate ita vt cibus in stomacho fluctuet.

¶ Potus etiā p̄t esse aqua ordei. aqua zuccari: aqua mellis modicū tñ de melle h̄ns. Vel lac amigdalaꝝ cū aqua ordei factuꝫ Vel iulep viol' cū multa aqua. vel aqua mastic. vel aqua calibiata. vbi nō esset vētris stipticitas. vel aqua decoctōis cinamōi Et tp̄e caloris serum caprinū incōsuetis vtilis est potus. p̄sertim in presenti dispositōe.

De Motu et quiete.

Post cibi ꝛ potꝰ refectōem immediate a forti exercitio ꝛ inordinato motu abstinendū est. q̄a caput vaporibꝰ replet. ꝛ ꝑfectā impedit digestiōem. ¶ Corpore existēte pleno bonis vel malis hūoribꝰ. vitādū est forte exerciciū: ꝛ ōis iordinatꝰ motꝰ. qui corpori toti vel partibus eius infert laborē idest dolorē. q̄a p̄parat ad febres apostemata pustulas. scabiē. pruritū. iūcturaꝝ dolores. ꝛ ad alias malas disponit passiones. ¶ Sicut post cibū est quiescendū vel nō nisi paꝝ deambulandū. vt ad stomachi fundū melius descendat cibus. Sic añ cibū est exercitandū: Nam calor naturalis oīm ꝟtutū est instrm. qui q̄ñ est fortis digerit digerenda. expellit expellēda: ꝛ humores in sui sanitate custodit ne putrescāt. Et cū ipse naturalis corporis calor motu vel exercitio tp̄ato ꝯsueto et oibus mēbris ꝓportionato fortificet. ꝯcluditur ꝙ iam omnibus sup̄fluitatibus corporis expulsis. vt egestōe vrina premittendū est añ cibū exerciciū ꝯsuetū. qd̄ minus ledit tp̄atū. qd̄ duret vsqꝫ ad lassitudis principiū: et corpis aliqualē calefactōem. Et qd̄ vltra ꝓtendit est cā doloris iūcturaꝝ ꝛ podagre. quare cessandū est ab eo: dū in corpore dolor vel fatigatio incipit. ¶ Cum quis ꝑ exercitiū forte sup̄ calefactꝰ fuerit bonum erit ei vt ante refectōnem per horam vnam quiescat. vt corpus eius paꝝ refrigescat

¶ Dubitandum est an in presenti dispositōe conueniat corporis fricatio loco exercicij. Cum ipsa fricatio trahat humores bonos ꝛ malos ad cutis supficiem. ꝛ in p̄senti dispositione ip̄a natura sit parata pellere humores malos ad carnis ꝛ cutis superficiem. tunc iam ipsa fricatio ꝑ multiplicatione ꝛ harum pustularum augmentatione iuuaret. quod satis molestuꝫ esset. Quotidiana tamen capitis fricatio ieiuno facta stomcho cum aspero ꝛ calido panno congruit. Nisi aliqua capitis passio impediret. Talis enim fricatio cerebrum ab in cursu reumatis preseruat. ꝛ malos in eo vapores resoluit. ¶ Loco exercicij ꝛ motus. pro corporis calefactione manus brachia atqꝫ pedes in simul concuciantur. ꝛ totū corpus manibus ꝑcutere ꝯgruit vt totū calefiat corpus. ꝛ hec ꝑ duas vl' tres horas ante refectionē sunt facienda. ¶ Quies moderata i sanitate corpus ꝯseruat. Immoderata vero corpus humectat ꝛ infrigidat supfluitatū ꝓhibendo expulsionem ꝛ resolutionem. quia naturalem hebetat calorem

De balneo

Uitandum est balneū post cibi ꝛ potus repletionem. quamuis tunc balneū corpus pinguescere faciat. Est tamē febriū opilationum ꝛ apostematum causa. ꝛ habens fe. putridam: apostema. vel capitis reuma p̄sertim in eius pricipio habet vitare balneū. ¶ Frequens ꝛ immoderatus balnei vsus vitādus est. p̄sertim longam moram in eo faciendo: Cor enim debilitat ꝛ naturaleꝫ calorem. sincopim. ꝛ nauseam inducit. neruos laxat. ꝛ humores ad articulos fluere facit. ¶ Ad resoluēdum supfluitates in lacertis ꝛ circa cutim aggregatas: conuenit assuetis semel vel bis in quindena ingredi balneum stuphe ad ꝓuocandum sudorem. ¶ Balneum moderate sumptum. assuetos balneo vti a multis preseruat passionibus: maxime ascabie. pruritu. ꝛ apostematibus. ꝛ conueniencius fit ante cenam. iam in stomacho ꝛ etiam quasi in epate celebrata digestione. vel fiat in mane ante prandium. hoc tamen tempore balneum cor ꝛ visum plus debilitat. ¶ In exitu a balneo corp⁹ a frigore est custodiendū. ꝛ post quiescendum per horā vnā vel duas: ꝛ a cibo ꝛ potu abstinendum postea parū depotu ꝛ cibo est sumendum. ꝛ cibo vtatur facilis digestionis: ꝛ vino debili reficiatur corpus. ¶ Uerum pronūc cum maxima cautela stuphe ꝛ termarum balnea sunt querenda. ne ab infectis sint balnea per cōtactum infecta nam per cōtactum infecti mediate vel immediate alias inficiunt personas

De Somno et vigilia.

In die dormire et presto post cibū sumptū. et stomacho repleto est insanū. maxie in nō cōsuetis. qa caput grauat et ad multas graues disponit passiones. Somnus plixus ac pfundus nocz Nā reuma mltiplicat. ¶ Uigilie multe vtutes debilitant. et earum indisponūt organa. et ratōem ptrubāt: humores acutos et adustos generant. quare vitande sunt ¶ Melior somnus est q fit post cibi descēsum a stomacho. et q est. vij vel. viij. vel. ix. horaꝝ. in diuersis tñ cplexiōibus et tempibus. ¶ Transactis iam tribus vel ad minus. ij. horis post cenā dormiendū est. Caput et pectus ceteris altius locent mēbris. et bñ a frigore custodiant. Et pmo sup dextro latere est dormiēdū. vt cibus ad stomachi fundū descēdat facilius. de inde sup sinistro latere lōgiori tñ tpe. vt melius digerat cibus. versus mane iterū sup dextrū voluat latus. vt a fundo stomachi expellat cibus. ¶ Super vētrem dormire digestionē iuuat. Sed oculis nocet. In dorso dormire est periculosū. qa graues minat egritudines. ¶ Somnus q fit in hora sua. vbi humores sunt scdm eqlitatē in qlitate et quātitate est humectās. calefaciens. et naturalē vtutē in suis opatōnibus cfortans. et spiritus augmētans. et senib9 satis cōueniēs. qa humiditatē in eis est cōseruans.

De Repletōe et inanitōe.

Cum nauseatiua repletio et ebrietas omni tpe sint male. h tamē tpe maxie sunt vitande. ¶ Hoc tpe nulla nature csueta euacuatio est restringenda. qualiscūqz etiā fuerit. nisi immoderata essz Que ad moderatā reducenda erit. ¶ Cōsuetas etiam relinquere euacuatōes est insanū. Debita eni vētris lubricitas a multis pseruat passionibus. ¶ Ex cibis et potib9 tria supfluitatū genera in hūano generant corpore. iuxta triplicē digestiōem. Pria fecalis. q p secessum expellit: Scda aquosa q p vrinā. vel sudorē. vel sputū purgat: et iuuat p puocancia vrinā sudorē et sputū. Tertia fumosa q p fricatōem balneū et exerciciū resoluit. Et si natura nō esset fortis in egerendo iuuet p artē. Ut cibo lubrico. vl fructibus humidis. vel lubricis a principio mēse sumptis vel suppositorio clisteri vel pill'is cmunibus. vl alefang. vel de aloe loto. ¶ Et in pñti dispositōe sanguinem abacutis et adustis mūdificando humoribus satis sunt cuenientes pill'e de fumo terre electuarium hamech. et electuarium lenitiuum.

hax medicinax quantitas sit magna vl' parua iuxta eax opationē multā vl' paucā. Et iuxta corpis vires: ꝛ etatē necessario eax quātitas est variāda. Et in his semp a debiliorib⁹ est icipiēdū gdatim ad fortiora ascēdendo. Tamen semper virtutis constantiā considerando. ¶ De humorum hox peccantium digestione et euacuatiōe in regimie curatio laci⁹ habet. ¶ In consuetis ꝛ hūox multitudinē hūtib⁹ nō negligēda est flebothomia. Multitudinē eni hūox euacuat. Sed cu cautela fiat: ne flebothomā do frenū euacuet hūox ꝛ postea furiant vel incrudent hūores

De accidentibus anime

Uitāde sunt oēs passiōes animū turbātes: vt ira cōtētio: timor. tristicia. sollicitudo. anexietas. desperatio. pusillanimitas. odiū. inuidia. cogitatiōes fortes. studiū. pfundū. Hec omnes passiōes corpora extermināt a naturali ꝯsistētia sanitatē ipediūt: grossuz ꝛ melicuz san. generāt. qre vitāde sunt. ¶ Gaudiū etiā magnuz ꝛ iordinata leticia vitenf. qꝛ ipm debilitāt cor sanguine ꝛ spiritu puando. Etiā abijciēda est oīs imaginatio fortis de istis pustulis cū timore: qꝛ imaginatio i corpus ppriū fortis est impmēdo: ¶ Utendū est nūc p posse gaudio ꝛ leticia tēpatis. nā hec corpus nō pturbāt i mouēdo spirit⁹ ꝛ san. i ordinate ad extra vl' ad intra. ꝛ in his floret animus. roborat ratio. ꝛ vires corpis recupanf. Auicēna. Scias ꝙ btus augmētat vino ꝛ cibo subtili: odorib⁹ bonis. trāqllitate gaudio. Et dimissiōe eox q̄ ꝯtristāt ꝛ rixare faciūt. ꝛ remēoratōe rex amabiliū. ꝛ habitare cū dilectis

De coitu.

Excessiuus ꝛ violēt⁹ coit⁹ p marie est vitādus. quia vires corpis minuit. ꝛ pricipalia debilitat mēbra. visuz ꝛ oēs iūcturas ac neruos ledit. ꝛ i extremā pducit senectutē. ¶ A coitu abstinere debet supcalefactus. in frigidat⁹: famelicus. cibo vl' potu repletus etiā laboribus fatigatus. ꝛ multū euacuatus: siue fluxu sanguinis. vl' vētris. vel vomitu: vl sudore multo. ¶ In p̄senti etiā dispositiōe freqūēs ꝛ excessiu⁹ coit⁹ ē vitād⁹. qꝛ corruptas materias ad exteriora morꝫ corporis. ꝛ ad cutis supficiē calidos ꝛ putridos excitat vapores. vñ corporis fetor oris ꝛ gingiuax generaf. ac pruritus ꝛ scabies i corpore multiplicaf. qre coiter coitū multiplicātes fetidi aut scabiosi apparēt. ¶ San⁹ ꝛ in matrimonio existēs ꝛ assuet⁹ coitu potest ℬ tpe eo vti tempare: dum eius natura ab itriseco icitaf. ꝛ nō dū solū ab extriseco mouef. ¶ Et

melior hora p coitu est dū iā pma z scda digestiões cplete fuerīt: h ē vs mane circa aurorā: ¶ Et p coitū ē qesceō z dormieō

De regimine curatiuo

Hax pustulax curatiuū regimē triplici pficit istrumēto: dieta scz. potione z cyrurgia: ¶ Dieta ad frigidū z hūidū declinet: qz morbo ɔtraria est: Uex hc fit scdm pl z min secūduz materie maiorem vel minorem acuitatem z siccitatem.

De aere

Tēpore frigido aer habitatiōis ifectox sit tempat: calido vero tpe aer camere reb odoriferis frigidis alteret z ifrigidet: vt rosis: violis. floribs nenufaris: folijs z ramis populi: vitis. salicis: quercus. Et fructib odoriferis: vt pomis. piris. pomis citrinis: pomis arācijs. humectent qz spōgie i aq rosax cū aceto modico pmixta vl modicū ō sandalis vl camphora addēdo z circa ifirmi lectū suspēdant. vl alia i camera irrigatiōes fiāt cū aqua frigida aceto pmixta. ¶ Frigido tpe aer habitatiōis etiā cuz reb odoriferis nō multū calidis pp̄ter pustulax fetorē rectificet. vt maiorana. rozemarino. florib lauēdule. rosis. saluia mēta. z sic de alijs odoriferis ¶ Potest etiā ex his fieri fum. vl extrocíscis pfumo ordinatis. z nō i vtile eēt si circa pustulas ex his reb vl thure vl mirra fum fieret. Caput tamē ifecti a tali custodiat fumo. ¶ Talis fum hax pustulax fetidā virulēciā exiccat. z p earū resolutiōe disponit. Uex psens medic z astātes hnt videre ne ex tali fumo ipe pustule supcalefiāt multū. ¶ Et si cōmode fieri posset vt aer quē ifirm ispirat ad frigidū declinaret ad infrigidādū cor esset pvtile. z aer ifecti corp tāgēs esset tempat nō calidus. qz maiorē furiā pruritū ac dolorē i pustulis faceret. ipsas qz i corpe multiplicaret. ad corpis supficiē materiā peccātē attrahēdo. ¶ Neqz aer sit frigid: qz pustulas a resolutiōe phiberet. z eax materiā ad iteriora repelleret mēbra. vñ varias malasqz causaret passiones. ¶ Infectox vestes z lintheamīa ac alia que eox tāgūt corpora sepe sunt mutāda z fumo odorifero exiccāda. Nisi tales mutationes z exiccatiōes fiāt. res iste ifecte ac imūde ampli ifectū ificerēt. qz simile additū suo simili facit ipm furere: z putridū ac fetidū tactū a putrido z fetido plus fetet z putrescit.

De dieta

Dieta ifectox sit tenuis. ipi se ñ repleāt cibo etiā bono. cū eox iā corpa malis z corruptis sint humorib repleta. z morb inse sit cronic. iam p augmētū malox hūox pl plōgaret qz corpa nō

pura qñto magis nutriunt tãto magis ledunt ex maloꝝ hũoꝝ multiplicatione

De cibo.

Cibus eoꝝ facilis sit digestiõis.boni nutrimenti.tẽpat⁹ aut paꝝ ad frigidũ ↄ̃clinãs.⁊sit ex melioꝛib⁹ eoꝝ q̄ i regimie p̃seruatiuo sunt noiati.p̃serti q ad hũidũ ⁊ frigidũ ↄ̃clinet. plus vl' min⁹ vt rei dispositio reqrit ¶ Et eoꝝ cibaria sint alterata cũ aceto passulato:vel cũ alijs frigidis acetosis alterata.vt ↄ̃coctiõe endiuie poꝛtulace lactuce acetose scabiose q̃tuoꝛ seminũ frigidoꝝ maiorũ.aut agresta vino berberis vino g̃natoꝝ succo citonioꝝ piroꝝ succo ribes.succo limonũ succo pomoꝝ arãcie vel acetositate citri ⁊ sic ↄ̃ alijs vt sup̃ in regie p̃seruatiuo. ¶ Ualet lac acetosum et aq̃ lactis.⁊ serũ capꝛinũ i assuetis ¶ Cibaria ifectoꝝ sint vt prius i regie p̃seruatio notata sunt. Nã que sanos a pustulis hñt p̃seruare ip̃os etiã ifectos habẽt curare·dũmodo paꝝ plus ad frigidũ ⁊ hu. ↄ̃clinẽt.⁊ cũ reb⁹ acetosis plus sint p̄mixta. ¶ Et ea q̃ a sanis sunt vitãda vt i regie p̃seruatio dicit̃ etiã i fectis pustulis ab ip̃is est abstinẽdũ ¶ Et vitãd⁹ est ois cib⁹ ac pot⁹. qbus ĩ ẽ poꝛtare adcuti malas·⁊ putridas materias vt sũt fic⁹ ⁊ dactili.

De potu.

Pot⁹ sit vt i regie p̃seruatio.vinũ tñ pl⁹ sit lymphatuꝫ. ¶ Ul' potus potest eẽ aq̃ oꝛdei vl' aq̃ masticis vl' aq̃ calibiata vbi nõ est stipticitas vẽtris.vl' aq̃ ꝫucci vl' iulep violaꝝ cũ multa aq̃. vl' lac amigdalaꝝ cũ aq̃ oꝛdei vl' furfuris factũ vl' aq̃ ↄ̃coctiois ciamoĩ

De alijs rebus non naturalibus

Infect⁹ in qere degat.aut leuit̃ se moueat de ãbulãdo i tẽp̄ato aere vl' paꝝ ad frigidũ ↄ̃clinãte añ cibũ. ¶ post cibuꝫ immediate a foꝛti motu abstineat. ¶ A coꝛpoꝛis fricatiõe qñtũ potest abstineat:qꝛ fricatio adcuti malos trahit hũoꝛes ¶ Balnea i pꝛicipio p⁹ ponat.sed p⁹ statũ exiccatiuis ⁊ resolitiuis balneis vti potest:siue sint teꝛme appropꝛiate siue alia balnea artificialiter ex herbis ⁊ alijs reb⁹ appꝛopꝛiatis ↄ̃fecta. ¶ Sõno vtat̃ lõgioꝛi ⁊ vigilias fugiat lõgas. ¶ Largũ ⁊ lubꝛicũ teneat vẽtrẽ. ¶ Dieta vtat̃ tenui se cibo vl' potu nõ replẽdo. ¶ Gaudẽs ac letus degat.absq̧ ira furoꝛe ⁊ tristicia. ¶ Et oẽs passiões animũ p̄turbãtes postponat. ¶ Coitũ oio dimittat. ¶ In fecti pustulis i summa saltẽ a pꝛicipio debẽt vitare omnia que coꝝ habẽt coꝛpoꝛa calefacere siue ab extrinseco siue ab intriuseco

De potione. b ij

¶ Potio ꝯsistit in materie peccātis minoratōe digestiōe euacuatōe atq; mēbrorum pncipaliū ꝯfortatōe. ¶ Materie minoratio fit pmo cū eductōe materierum ꝯmuniū in vijs ductuū ꝯtētarum: Scdo cū euacuātib⁹ appropriatis leuib⁹: Et pt fieri cū medicinis ill' cū qbus hūores peccātes purgant ipas tñ dādo in minori dosi.
¶ Pro eductōe ꝯmuniū materierum in vijs ductuū ꝯtētarum tale fiat clistere lenitīm. Re. malue violarie mercurialis blete añ M ſ furfuris tritici M i. Cōtunde grosse z bulliāt in lb iij ſ aq̄ vltra ꝯsūptiōez tertie ptis: postea fi. expssio fortis z colatura: de q̄ accipe lb i ℥ vi olei violarum ℥ iiij zucci rub ℥ ij salis cōis ʒ iij misce fiat enema. ¶ Uel fiat tale clistere z forti⁹ Re. de decoctōe pscripta lb i ℥ vi olei viol' ℥ iiij casie fistule extracte ʒ vi elect hamech ʒ iij salis cōis ʒ ij ſ misce fi. enema. ¶ Altera die p⁹ clistere minoratiuū pt dari tale minoratīm Re. casie nouiter extracte ℥ i elec hamech ʒ i ſ misce detur cū aq̄ endi e fūi terre añ ℥ ij mane añ cibū p horas vi. ¶ Uel Re. e. lenitiui ʒ v vel vi et dent vt supra.
¶ Ul' Re. pill'arum de fūo ter. ʒ ij tro. alband diag. añ g̃ ij misce cū syr de fūo ter. fi. pill'e ix vel xi Et dent de mane p vi vel vij horas añ cibū. Post minoratīm p ij vel iij dies det tale digestiuū calidū mane p iiij vel v horas añ cibū Re. syr de fūo ter ℥ i syr de endi. ℥ ſ aq̄ cicoree boragis bug. añ ℥ i misce fi. haust⁹. Et cōtinuet p iiij vel v dies tale digestiuū. Uel fiat tale digestīm. Re. syr de fūo ter. de bug. de borag. añ ℥ ſ aq̄rum scabiose fūi ter. añ ℥ i ſ misce. fiat haustus: det vt sup. Post digestīm altera vl' ij die det tale euacuatīm. Re. e. hamech ʒ iij. e. de succo ros ʒ i ſ misce. cū syr de fūo ter. fi. bol⁹: quē recipe pt pse aut dissoluēdo ipm in aq̄ cicoree fūi ter. scabiose añ ℥ i et fiat haustus: hunc mane añ cibū p vi vl' vij horas calīm sumere pt Uel Re. e. depsilio ʒ iij diasene ʒ ij misce. fi. bolus: det vt sup. Ul' Re. e. lenitiui ʒ iiij vel v. elect hamech ʒ i ſ misce. fi. bolus det vt sup Ul' Re. pill'arum de fūo ter. ʒ i tro. alb. diag. añ g̃ ij misce. cū syr de fūo ter. fi. pill'e xi et dent mane p vi vl' vij hōs añ cibū Ul' Re. pill'arum de fūo ter. aggregatiuarum añ ʒ ſ tro alb. diag. añ g̃ ij misce. cū syr de fūo ter. fi. pill'e xi dent vts. Ul' Re. seri capni ℥ iiij dissolue in eis diagridij a g̃nis iiij vel v vsq; ad g̃ viij vel ix vt placet. et det mane cal'm vt sup p vi horas añ cibū. Astās z prudēs medicus in pdictis laxatis pt addere vel minuere iuxta regionē etatē ꝯplexiōem ꝯsuetudinē z vtutē. Has etiā medicinas medic⁹ sepi⁹ reiterare pt. Quia morbus ipse cronicus est z

multarum materierum: Quare et tarde curatōis. Pñt etiā fieri decoctōes que sil' sūt digestiue et euacuatiue hor corruptor et malor hūor vt infra. Re. prunor damascenor numero vij vuarū passularū tamarindo añ ℥ i ß radic cicoree ʒ ij rad feñ petros gramis añ ʒ i ß se. anisi. feñ. dauci endi. lactuce añ ʒ i endiuie lactuce scabiose bora. bug. fūi ter. lupuli scolop politrici cetrach. cap. ve. añ M ß rad polipodij quercini ʒ vi se. cartami agarici p̄pati añ ʒ iiij thimi epithi añ ʒ ij ß fol' sene ℥ ij ß flor boragis bug. violarū añ ʒ i ß masticis. ʒ ij ciamōi ʒ i macis zizib añ ʒ ß Cōtūdāt ꝯtundēda grosso mō: et scdm artē in vij lb aq bulliāt vltra ꝯsūptōem iij ptis: stent in infusiōe p ho. xij. deinde iterū parū calefiant fricent et exp̄mant fortiter et fiat colatura: de q̄ accipe ℥ xxv et in eis dissolue syr de borag. de bug. de fu. ter. de endi. añ ℥ j zucci q. s. addulcorandū: fiat potus dulcoratus et clarificatus. De p̄nti potu potes īfecto pustulis dare mane p vi ho. añ cibū ℥ iiij vl' v calidas: Et hūc potū ꝯtinuare potes p v vi vl' vij dies Et dū parū op̄ant tūc potes de potu isto accipe ℥ iiij vl' ℥ iij ß et in eis dissoluere ʒ i ß vel ʒ ij vel ʒ iij de elec̄ hamech vel de. e. depsillio vel de diasene: Hūc potū dādo potes addere vel minuere iuxta v̄tutis ꝯstātiā. Nā hic pot' singularis est in purgādo adustos et corruptos hūores Puluis p̄cipalia ꝯfortans mēbra vt ipa declarāt ingrediēcia Re. spēr diarodon ab' e. de gēmis arō' rosṣ scdm gabrielē añ ʒ ij triasand tro de camph. añ ʒ i ß pul' corall' rub karabe cinamōi casielig ros ru añ ʒ i lig nial' been. al. et ru. serici crudi lap. p̄cios. ossis de corde cerui margaritar añ ʒ ß fol' auri fini numero viii zucci taberzet q. s. fiat pul'. Ul' ꝯfectio in rotulis: dissoluēdo zuccm in aq̄ ros scabiose endi' añ q. s. De isto pul' vel rotul' det īfecto mane p ii hōs añ cibū vel in introitu lecti coclear i vl' rotula vna. Ualz diarodon ab: Triasandalū: elec. de gēmis: Cōfua rosarū: violarū: Ribes. borag. buglos. Accidēciū cura p astātē medicū ad p̄pria reducat cap. Et sic ipa accidēcia cū appropatis curent medicis. Cura formice miliaris p̄ficit potione dieta et cyrurgia vt aliarū pustular cura. Preftim in purgādo: ipm medicū oportz hr̄e oculū ad hūorē flicū atq; mel'icum. Et valent in ea p̄scripte medicine. Quia ipa etiam de non pura colera fit.

Cirurgia.

Cyrurgia pficit manuali applicatione epithimatū vnguentoꝝ emplastroꝝ pulueꝝ cauterioꝝ auctualiū ꝛ potēcialiū atq; cyrurgicoꝝ istrumētoꝝ iuxta canones ꝛ regulas adhoc ordinatas ꝛ scdm ꝙ casꝰ se offert sunt applicāda hᶜ vl' alia vt ifra. ¶ Si medicꝰ icurādo has pustulas a pricipio añ purgatōꝫ ꝛ digestionē peccātis hūoris cū frigidis stipticis ꝛ repellētibꝰ i nō vlceratis. et cū exiccātibꝰ ꝛ ꝯsolidātibꝰ i vlceratis ꝓcesserit videbit ꝙ in hͦ vel in alio loco hūoris corrosio pꝰ corrosionē augeri nō cessabit sed corrodēdo de parte i partē ābulabit .ergo cuꝫ reiterata purgatione ꝛ digestiōe ipas curādo ꝓcedēdū erit. ¶ Indicatione sumpta a materia haꝝ pustulaꝝ que cal'a ꝛ sicca est cōpeterent frigida ꝛ hu.q2 ꝯtraria.tñ q̄ñ ipricipio i oībus his pustulis apparet corrosio cū verulēcia que exiccatiōe eget.ꝯpetūt ergo frigida ꝛ sicca.Et idicatio sumpta acorosiōe ꝛ vlcere ꝓualet i cura haꝝ pustulaꝝ idicatiōeꝫ sumptā a materia.Ideo icuratōe harū pustulaꝝ.pura frigida ꝛ hu. nō sunt ad ministrāda.¶ Sed vbi materia eēt multū ꝛ excellent calida ꝛ sicca tūc a pricipio ipsius materie feruorē repmēdo licꝫ admīstrare frigida ꝛ hu. cū adiūctis siccis.ꝛ sic valet nenufar lactuca portulata psilliū addēdo folia rosaꝝ rubi extremitates vitis folia plātaginis sempuiue ꝛ solatrū siccū ꝛ hͦ a ꝓprietate laudat. Hec ꝑ modū epithiatis vl' fomētatōis vl' ēplastri cū alijs appropriatis applicata materie feruorē ꝛ acuitatē refrenāt ꝛ ꝓhibēt ne cū multitudie ad lesum fluat locū. ¶ In pricipio haꝝ pustulaꝝ qñ nō sunt vlcerate valꝫ hoc empl'm ℞.pul'.ros plātagis corticū ḡnatoꝝ farine ordei lēciū añ partes eq̄les misce cū decoc.ros plātag.ꝛ modico aceto nō forti ꝛ oleo ros fiat empl'm vl' linimētū. ¶ In circuitu haruꝫ pustularū vbi rubedo apparet nō obmittēda sunt vnguēta defensiua q̄ fieri possunt ex bolo ar. oleo ro.aceto ꝛ succis fris simul mixtis ¶ Aliud adidē qd̄ potest poi sup pustulas a pricipio ℞. farine ordei ℥ i pul' corticū ḡnatoꝝ extremitatuꝫ vitis añ ℥ s. misce sil' bulliant cū decoc.rubi addēdo olei ro.ꝛ aceti nō fortis paꝝ fi.catapl'a vl' linimētū. ¶ Ualet etiā i pricipio ꝛ augmēto empl'm de duobꝰ ḡnatis tritis ꝛ coctis vt sup̄. Ualet etiā hoc empl'm vel linimētū vbi timet corrosio ꝛ vlceratio.℞. farine ordei lupinoꝝ añ p.eq̄les miste.cū decoc.plātagis rubi extremitatū vitis ros addēdo paꝝ olei ro.ꝛ aceti nō fortis fiat empl'm vl' linimētū. Ubi materia esset excellēter ca.sicca ꝛ acuta ꝛ locus eēt vlceratꝰ valꝫ hͦ empl'm i pricipio augmēto ꝛ statu ℞.lactuce portul' nenufaris sempuiue solatri añ M.i.extremitatuꝫ vitis ru

bi añ ʒ ʒ fiat ex eis empl'm vel linimñtũ vt sup̄ Hec valēt a pri
cipio vbi hũoꝝ maloꝝ p̄cessit minoratio aut aliq̄lis euacuatio
vt sup̄: q2 materie ca. feruorē refrenāt. ꝛ locū ꝯfortāt ne cū mul-
titudie ad ip̄m fluat. Laudaꝭ etiā ℞ linimētū ℞e. pul' ro. ru.
ʒ. ij cupulaꝝ glādiū sumacb añ ʒ i corticū ḡnatoꝝ balaustiaꝝ añ
ʒ ʒ Ex his subtilissime pul. cū oleo ro. mirtino ꝛ cera modica fiat
linimñtū addēdo parū aceti nō fortis. Jn pricipio ꝛ augmēto
haꝝ pustulaꝝ dū i eis apparet corrosio et vlceratio valꝫ ℞ ēpl'm
℞e. pul' lēciū excorticataꝝ corticū ḡnatoꝝ añ ℥ ʒ gallaꝝ ℥ ij me-
dulle panis ℥ i misce sil' cū decoc. plātagis rubi extremitatuꝫ vi
tis addēdo olei ro. ꝛ aceti paꝝ nō fortis fiat empl'm vel linimñtū
Et sunt q addūt paꝝ mellis ꝑpter abstersionē ꝛ bñ Aliud qđ
valet i pricipio augmñto ꝛ i fine haꝝ pustulaꝝ vlcerataꝝ ℞e. plū
bi vsti loti scorie ferri p̄parate tutbie p̄parate antimonij p̄pa-
rati ceruse lote añ ʒ i coralli vtriusqꝫ camphore añ ʒ ʒ olei roſ ce
re. q. s. fi. linimñtū diu ī mōtario plūbeo cū pistello plūbeo terēdo
Aliud ℞e. litargiri nutriti ℥ ij pul' p̄scriptos adde misce sil'.
in mortario plūbeo cū pistello plūbeo diu terēdo fiat linimñtum
Aliud ad idē ℞e. pul' litargiri p̄parati ceruse lote añ ʒ ij cor
ticū ḡnatoꝝ ro. ru. añ ʒ. i cere olei ro. añ. q. s. misce fiat linimñtum
Jn pricipio ꝛ augmēto formice miliaris cū flegmate ꝛc̄ lau-
daꝭ: ℞ empl'm. ℞e. furfuris frumēti pul' arnoglosse ro. ru. añ ℥ i ʒ
floꝝ camōille. fenuḡ. fabaꝝ añ ℥. ʒ cū lixiuio oleo ro. ꝛ camomilli
no añ q̄ntū sufficit coquātur sil'. ꝛ fiat cataplasma. Jn formi-
ca vlcerata exiccātia ꝛ abstergētia debēt eē fortiora q̄ꝫ i alijs vl
ceribus. ꝛ i formica miliari vlcerata exiccātia ꝛ abstergētia de-
bēt esse forciora q̄ꝫ i formica absoluta vlcerata. Medicus tamē
in his semp debet a debilioribus īcipere ad fortiora ascēdendo
Sic ꝛ i corrosiuis ꝑcedere debet. Laudaꝭ ꝑ abstersiōe ꝛ ex-
iccatiōe haꝝ pustularū vlceratarū i pricipio augmēti ꝛ fine pul'
thuris mixtus cū modico olei ro. ꝛ aceti nō fortis vt nō mordeat
Ualet etiā aqua vitis q̄ fluit ex ligno vitis q̄n vriꝭ ꝛc̄. Ualꝫ
cinis ligni salicis mixtꝰ cū aliq̄ rob stiptico. Ualet pul' vel suc
cus folioruꝫ basiliconis latorū foliorū. Etiā sil' mixta valent.
Ualet pul' capitū pisciū sallitorū vstoruꝫ cū vino stiptico pōtico.
vel aq̄ ligni vitis applicatꝰ Ualꝫ stercꝰ ouinū cū aceto nō for
ti mixtū. Silr stercus vaccinū. potest fieri linimñtuꝫ ex his. valēt
enim i exiccādo has pustulas. Ualet etiā pul' talis exiccando
pustul'illas et ꝓhibēdo ne augmēteꝭ i corpe. ℞e. pul' corticis
pini calcāti añ. p. eq̄les misce cuꝫ ol'o mirtino: q. s. fi. linimentū
Jn formica vlcerosa corrosiua laudaꝭ puluis iste qui fortis ē

in exiccādo ℞.floris eris sulfuris citrini añ ptes equales misce cum vino pontico vel aqua ligni vitis. Ad idem ℞.pul' galle viridis immature thuris añ ʒ.vi.aluminis scissi mirre añ.ʒ.iiii aristol'.lon.et ro.añ.ʒ.ij.vitrioli ʒ.i.cōficiant cum vino et fi .tro ꝛ exiccent.Et dū placet dissoluat vnꝰ i aqua ro.vel plātaginis vl' i aqua ex ligno vitis ꝛc̄ .ꝛ sic applicet pustulis ꝛc̄ . ¶ Dū he pustule ad mala ꝛ corrosiua ꝯuertunt vlcera tūc adulcerū corrosiuoꝝ capl' reducant ꝛ cū causticis igne ꝛ ferro curent vt rei dispositio requirit. ¶ Me excusatum habere volo ꝙ hic de vnguentis vel liminentis nihil posuerim que argētuꝫ viuū habēt. Quia hec cum nō parua cauthela applicāda sunt Et eoꝝ nocumētum est sepius iuuamēto maius.

Lector hic aduerte ꝙ has duas formicaꝝ spēs (de quibꝰ in principio) paulus sub alijs describit nominibus vt habet rasis sic inquiēs: Paulus dixit:formica ꝛ pustule appellate aforchā debēt hr̄e pustulas in pelle similes verrucis in rotūditate mag. qm̄ formica hꝫ radicē latam ꝛ tunc penes pruritum erit sensus q̄si sensus morsus formice.Sed afrochoon hꝫ radicē strictam ita ꝙ credet esse aliqua res suspensa.

¶ Hoc breue ꝯsiliū ex ordinatōe ꝛ iussu Illustrissimi pricipis ꝛ domini domini Philippi Comitis Palatini Reni ducis Bauarie Sacri Romani imperij archidapiferi ac electoris .D.S.B. colēdi atqꝫ metuēdi semp.ꝑ me Cōradum schellig.artiū ꝛ medicine doctorem:hic inde ex varijs medicine auctoribꝰ collectū sapiētum medicoꝝ prudētie discuciēdum relinquo. quod si bn̄ intellectum ꝛ obseruatum fuerit . sanis in ꝑseruādo.ꝛ infectis in curādo.ab his pustulis malis vtilitatē ꝯferre poterit multaꝫ Quam concedere dignetur altissimus. Amen

Roger Gaskell
19 iii 2005
From the collection of
Edwin [illegible] (1919 – 1996)

$a^6 b^4$